

Prorektor

YTTRANDE

SLU ID: SLU.ua.2016.2.6-2127

2016-06-30

ud.policyramverk@gov.se

Yttrande över remiss från Utrikesdepartementet angående regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet (dnr UD2016/09273/IU)

Sammanfattning

- SLU uppskattar skrivelsens tematik och koppling till Agenda 2030. De olika temana är väl avvägda sinsemellan för en grundstruktur.
- Utbildning och forskning finns med som ett tema och betydelse och form för detta är väl framställt.
- SLU saknar i skrivelsen samlad text kring synergier mellan olika teman och utvecklingskomponenter. Sådana skrivningar förekommer i temabeskrivningarna, men inte systematiskt, vilket bidrar till obalanser och svårigheter att hitta och konkret förstå koppling till uthållighetsmålen och deras viktiga inbördes kopplingar.
- Vidare berör vårt yttrande en del centrala begrepp som saknas eller blir underbalanserade.

SLU:s generella synpunkter

Skrivelsens förankring i Agenda 2030 samt strukturen med tematiska inriktningar och deras interrelationer (Bild 1) är god. Däremot anser SLU att tyngden i framställningen i stort till för stor del ligger på varje tema för sig och dokumentets inledande avsnitt och ett kort avsnitt i slutet om *Samverkan och synergier* behandlar mest former och partners. Detta gör att de innehållsliga interaktionerna mellan teman till del inte framstår klart, blir inkonsekvent behandlade och blir svåra att finna, särskilt om komplexiteten ligger mellan fler än två teman. Detta är problematiskt då uthållighetsmålen till sin konstruktion är mycket interrelaterade;

liksom de globala utmaningarna är; här ligger kanske den största utmaningen i framtida utvecklingssamarbete. SLU anser att det är lämpligt att ha en starkare, exemplifierande och mer omfattande skrivning kring detta före eller efter texterna om teman.

Exempel på brister i sammanhang är att **Biobaserad ekonomi** endast nämns under *Internationell handel och hållbara investeringar*. **Förnybar...** finns med bara i samband med energi, medan naturresurser och hållbart nyttjande av naturresurser aldrig differentieras i förnybara- eller ändliga naturresurser. Vidare kring ekonomisk utveckling nämns **skatter och beskattningsbas** inom flera teman, men bara kring skatteuppbörd, skatteflykt och generellt mot näringslivet, men aldrig i samband med **växande ekonomi inom lantbruk och biobaserad ekonomi**. Det senare som torde behöva vara motorn i de flesta låginkomstländer; både för omställning, tillväxt och livsmedelsförsörjning. **Förädling och värdekedjor** omnämns inte i dokumentet, medan **distribution** nämns en gång med avseende på matsvinn. **Markrättigheter samt ägande/brukande-rättigheter** nämns inledningsvis och under temana *Mänskliga rättigheter...* och *Fredliga och inkluderande samhällen*, men utgör ju också en central faktor för grundläggande ekonomisk utveckling, där Sverige har stor kunskap och erfarenhet kring lantmäteri, markrättigheter och samverkan mellan brukare.

SLU:s specifika synpunkter

Miljö- och klimatomfattigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser, s 17 - 21

Mål 2 i Agenda 2030 omnämns inte bland relevanta mål för detta tema, vilket måste vara ett misstag. Livsmedelsförsörjning och jordbruk omnämns däremot här samt även inom *Inkluderande ekonomisk utveckling* och *Internationell handel och hållbara investeringar* – vilket är en bra integrativ ansats. Varken här, eller någon annanstans, återkopplas till en av de centrala utgångspunkterna ”...*stödja en utveckling mot mer produktiva och hållbara jordbrukssystem.*” Konkreta utvecklingsfrågor för lantbruk och landsbygd nämns inte alls eller fragmentariskt; som **växtförädling** av traditionella och inhemska grödor (tar lång tid och är centralt för klimatanpassning), **utveckling av hållbar produktionsökning** inom växtodling och djurhållning, och delar av **landsbygdsutveckling** som markrättigheter, förädling och lokala värdekedjor.

Restaurering av ekosystem nämns under detta tema, men endast en gång relaterande till skydd och bevarande. Bredare ansatser för restaurering av produktivitet på tidigare skogsmark och jordbruksmark saknas. Detta är en mycket stor fråga för internationellt engagemang och investeringar, och bedöms som nödvändigt tillsammans med produktionsökningar på befintlig jordbruksmark för global och regional livsmedelsförsörjning. Denna typ av restaureringsansatser och

investeringar har många integrativa värden för vattenhushållning, kolinbindning, produktion, levnadsbetingelser, ekonomi och även biodiversitet (med avseende på stora föröddade områden). Restaurering hör hemma under detta tema, med torde också behöva de integrativa skrivningar som efterlyses ovan under generella synpunkter. I dessa sammanhang saknas i dokumentet även helt begrepp som **landskapsperspektiv** och **agroforestry**. Jordbruk, agroforestry och skogsbruk behöver integreras i landskap/byar för bättre diversitet och resiliens för klimatförändring och lokala utkomster.

Internationell handel och hållbara investeringar, s 26 - 29

Det är oklart om detta är ett tema eller en underrubrik. Det finns ej med i Bild 1 eller i innehållsförteckningen, men är utformat som andra teman i framställningen. Här finns den bästa integrativa texten i dokumentet, på *sidan 28 från rad 1 till 22*. Denna text kunde utgöra ett embryo till efterfrågad framställning om synergier mellan teman och åtgärder i linje med Agenda 2030.

Jämlik hälsa, s 32 - 34

SLU anser att relevansen i meningen *"Luftföroreningar bedöms idag vara det enskilt största miljöhotet när det gäller människors hälsa."* i detta dokument kan diskuteras (förekommer både under *Jämlik hälsa* och under *Miljö- och klimtmässigt...*). Källan är WHO, men avser globala förhållanden för både inom- och utomhus luftföroreningar. Förvisso är antalet dödsfall relaterat till vedförbränning inomhus i låginkomstländer högt, men troligen inte högre än antalet barn under 5 år som årligen dör av undernäring (3.1 milj eller 45 % av dödstalet för det åldersspannet, WFP), och det är skarpt kopplat till de fattigaste länderna som detta dokument relaterar till. Luftföroreningarna är viktiga, men dess tyngd i dokumentet står i skarp kontrast till att **stunting** (150 milj) / **undernäring** (100 milj) **hos barn** inte nämns alls (WFP data). *"Näringsriktig mat"* nämns två gånger under detta tema i samband med många andra faktorer, men en samlad skrivning om **nutrition och hälsa** saknas.

Sambandet mellan god djurhållning och AMR samt Sveriges unika erfarenheter finns med på ett bra sätt här. Svin- och fågelinfluensa nämns under smittsamma sjukdomar, men här saknar SLU skrivning om **zoonoser** och kopplingen till djurhållning nära människor och utvecklingen inom **urbant och tätortsnära jordbruk**. SLU noterar att begreppet **one health** som kopplar människor och djurs sjukdomar och hälsa, och utgör ett växande kunskapsområde, saknas i framställningen.

Beslut om detta yttrande har fattats av prorektor Karin Holmgren efter föredragning av enhetschef Anders Malmer. Innehållet har utarbetats av Anders Malmer och Carolyn Glynn vid den centrala enheten SLU Global. Synpunkter har inhämtats från våra verksamhetsenheter och inarbetats i yttrandet.

Prorektor Karin Holmgren

Enhetschef Anders Malmer